

Kristjan ja Paul Raua juubeli eel

Paljude kirjandus- ja kunstihuviliste meeli on köitnud Kristjan Raua illustreeritud «Kalevipoja» väljaanne. Ülev ja jõuline, omalaadselt huvitav ja talupoeglikult lihtne on selle suure töömehe kogu ülejäänud graafiline pärand. Maalijast kaksikuvenna Pauli looming on võib-olla laiematele rahvahulkadele vähem tuttav, kuid ka selle, lihtsast Eesti talust võrsunud ning välismaal erihariduse omandanud kunstniku pärandil on oluline koht meie maalikunsti arengus.

Käesoleva aasta 22. ja 23. oktoobril möödub 100 aastat nende suurmeeste sünnist. Viru-Jaagupi Kirikuküla Tahu-Madi talu hooned on küll hävinud, kuid koht on ju alles ja see vajab tähistamist. Loodetavasti mõtlevad sellele juba maa praegused valdajad ja kogu rajooni kunstihuvilised ning koduloolased.

Et suurte kunstnike loomingut populariseerida ja nende isikuid rahvale lähendada, on Rakvere muuseumil plaanis äraaja juubeliks näitus Kristjan ja Paul Raua elust ja toomingust. Muuseumi kollektiiv palub aga kaasabi ka rajooni elanikelt.

Kindlasti on kodudes kunstiteoseid või ka memoriaalmaterjale (kirju, isiklikke esemeid, artikleid jm.), mille olemasolust ei teata kohalikus muuseumis ega kunstimuseumides. Usume, et kunstnike pärandi omanikud ei keeldu seda näituse jaoks muuseumile laenamast.

Teretulnud on ka kõik kunstnike elu puudutavad mälestused, mis veel vanemate inimeste mälus on talletatud. On andmeid selle kohta, et Raudade emapoolsel vanaemal on olnud Viru-Jaagupi südames väike majake, kus poisid elasid siis, kui nad Viru-Jaagupi koolis käisid. Võib-olla teab keegi ka selle maja täpset asukohta?

Meriküla karjamõisas möödusid Kristjan ja Paul Raua lapsepõlve need aastad, kust saadi juba esimesed meeldejäädavad muljed. Oleks huvitav ka nende paikade kohta materjali koguda.

Kui tulevased kunstnikud Rakvere Kreiskoolis õppisid, siis olnud nad kostil kellegi Blaubrücki majas. Selle maja asukohta Rakvere linnas pole õnestunud kindlaks teha. Loodame ka selles elanike abile.

Raudade kodu asus Rakvere

linnas praeguses Karja tänava majas nr. 2 ja hiljem Aia tänava majas nr. 5. Kummaski on aga kaks elumaja. Süngi oleks veel üht-teist selgitada.

Kristjan Raud oli ka Eesti Rahva Muuseumi rajajaid, kes pani suurt rõhku meie rahva minevikupärandi kogumisele ja säilitamisele.

«Meil peaks kõigepealt selgeks saama, et kaugelt suurem osa meie rahva vanast vaimuvärrast ju kadunud on, ja et nende vähesed jätised ruttu kaovad, ja et nüüd ühe, kahe ehk mõninga inimese töö midagi palju enam ära teha ei suuda. Kogumise töös peaks kollektiiviline jõud nüüd kaasa tõmbama — kõik rahvas!»

Püüdkem arvestada neid Kristjan Raua sõnu ja rakendada nimekate kunstnike kodurajooni kollektiivi jõud nende mälestuse väärtilisele jäädvustamisele ning nende loomingut laialdasele tutvustamisele.

Muuseumi pere ootab tõhusat abi juubelinäituse ettevalmistamisel. Meie aadress: Rakvere, Tallinna tn. 3, telef. 35-06.

L. LEET,
Rakvere muuseumi
teaduslik töötaja